

Samenvatting MTBvisie Veluwe

Dit document is
onderdeel van de
Mountainbikevisie
Veluwe, v1.7

MTBVISIE SAMENVATTING

Het hoofddoel is een betere balans tussen recreatie en natuur.

Voor u ligt de Mountainbikevisie Veluwe – Ambitie en Uitvoeringsagenda (MTBvisie), welke op verzoek van de VeluweAlliantie door het Routebureau Veluwe is ontwikkeld. De visie is in nauw overleg met betrokken stakeholders tot stand gekomen.

Aanleiding

De Veluwe is een prachtig gebied voor mountainbikers. Diverse ontwikkelingen maken dat er grote behoefte is aan een duidelijke visie op het mountainbiken en meer specifiek de MTBroutes op de Veluwe:

- › Toename van het aantal MTBers en terreinfietsers. Naast een groei van het aantal MTBer worden ook andere vormen van terreinfietsen populairder (eMTB, gravelbikes);
- › Toenemende vraag vanuit lokale MTBorganisaties en gemeenten naar uitbreiding, verbinding en modernisering van het MTBaanbod. Aangedrongen wordt op meer variatie en differentiatie in beleving, afstand en moeilijkheidsgraad;
- › Meer druk en reguleren aan/in grotere schade aan natuur, door de groei van het aantal terreinfietsers;
- › Toenemende overlast tussen gebruikersgroepen. Voornamelijk de (reële) meldingen overconfrontaties tussen terreinfietsers en wandelaars / ruiters;
- › Juridische conflicten. Belangenorganisaties op het gebied van natuurbescherming spannen in toenemende mate juridische procedures aan tegen eigenaren van MTBroutes. Deze organisaties eisen dat MTBroutes in gebieden met beschermde dier- en plantensoorten worden gesloten. Het wachten is op rechterlijke uitspraken. De consequenties op het MTBaanbod – met name de locaties daarvan – kunnen groot zijn.

Wat willen we bereiken?

Om deze ontwikkelingen het hoofd te kunnen bieden zijn, naast creatieve oplossingen, scherpe keuzes nodig en moet een heldere uitvoeringsstrategie worden uitgestippeld. Deze visie voorziet hierin. Afgeleid van de ambitie in de VeluweAgenda is het hoofddoel een betere balans tussen recreatie en natuur. Het terreinfietsen op de Veluwe moet stringenter worden gereguleerd, zodanig dat:

- › de druk op de natuur wordt beperkt en kwetsbare gebieden worden ontzien;
- › confrontaties tussen andere gebruikers en recreantengroepen wordt beperkt;
- › de terreinfietser de Veluwe optimaal kan beleven;
- › omgevingsbewustzijn en natuurbewust gedrag wordt bevorderd.

Het MTBnetwerk Veluwe zal gefaseerd worden gerealiseerd. In 2025 mikken we op circa 700 á 800 km voor de Veluwe als totaal. Het MTBen wordt in dit netwerk geconcentreerd, buiten dit netwerk wordt het MTBen geëxtensiverd. Startpunten worden zoveel mogelijk op grotere ontvangstlocaties (Poorten en TOP's) gesitueerd.

CONTACT

Han van den Heuvel
Regisseur Routebureau Veluwe

06 50 434 212
han@routesopdeveluwe.nl

Kijk voor meer informatie over het Routebureau Veluwe op
routebureauveluwe.nl

Op zoek naar de mooiste routes?
Kijk dan op routesopdeveluwe.nl

REGIE & CREATIE

Centroide
www.centroide.nl

STRATEGIE & ONTWERP

diezit, te Deventer
www.diezit.nl

EXPERTISE & ADVISERING

Mark Torsius
IMBA Europe

© november 2022. Dit document is met de grootste zorg samengesteld. Wijzigingen of aanpassingen van de informatie in dit document zijn altijd voorbehouden. Aan dit document kunnen geen rechten worden ontleend.

Voor wie doen we het?

Gelet op het hoofddoel hiervoor is het antwoord op deze vraag simpel: we willen vooral de eigen inwoners en recreanten (terreinfietzers) bedienen. Het is niet de ambitie om terreinfietzers elders in het land in grote getale richting de Veluwe te lokken. De druk op het Veluwemassief wordt dan te groot en het beter reguleren gaat dan niet lukken. Hier speelt bij mee dat we al een forse opgave hebben om de toenemende recreatiedruk vanuit de eigen inwoners en recreanten – rekening houdend met een groeiend aantal inwoners en groeiende populariteit van het terreinfietzen – in goede banen te leiden. Concreet betekent dit dat we het MTBen op de Veluwe niet actief gaan promoten.

Uitvoeringsstrategie:

wat worden hoofdlijnen in de aanpak?

Verleiden is nodig, waarbij het concentreren van routes in routenetwerken een effectieve strategie is. We zullen terreinfietzers moeten verleiden met goede en aantrekkelijke routes, lerend van andere regio's waarbij dit toegepast is. Doen we dat niet of onvoldoende dan zullen terreinfietzers hun eigen weg (blijven) zoeken. Met alleen of uitsluitend toegangsverboden gaan we het beter reguleren niet voor elkaar krijgen. Maatschappelijk is dit niet haalbaar en dit soort verboden zijn in de praktijk moeilijk handhaafbaar. Door te zorgen voor uitdagende, attractieve en specifieke MTBroutes, op goed gekozen plekken (zie hieronder), kan middels uitstekende startfaciliteiten op grotere ontvangstlocaties, bewegwijzerde routes vooral de doelgroep recreanten bediend en gestuurd worden. Tegelijkertijd is er dan ook meer ruimte en draagvlak om de meest kwetsbare gebieden en paden voor terreinfietzers af te sluiten.

Ruimtelijke

strategie: waar wel en waar niet?

Terreinfietzen kan niet overal op de Veluwe. In kwetsbare gebieden (zones D en C+) komen er geen MTBroutes. In andere gebieden op het Veluwemassief wordt vanzelfsprekend ook de recreatiezoneringskaart gevolgd.

In hoeverre MTBroutes daar ingepast kunnen worden, hangt af van de (on)mogelijkheden in dat gebied en hoe terreineigenaren dit beoordelen. Standaard uitgangspunt is een zorgvuldig ontwerpproces met een centrale rol voor terreineigenaren.

De ruimtelijke strategie bestaat uit de volgende lijnen:

- › Rond grote bevolkingsconcentraties op de Veluwe moeten er voldoende mogelijkheden zijn, daar moeten ook specifieke, in moeilijkheidsgraad variërende, MTBroutes (single-tracks) komen. Ingezet wordt op:
 - het kwalitatief uitbouwen van het bestaande subregionale MTBnetwerk in Zuid- (Ede, Arnhem, Posbank) en Midden-Veluwe (rond Apeldoorn). Op basis van de ervaringen hier wordt gekeken naar vernieuwing van het MTBnetwerk op de Noord-Veluwe.
 - op termijn wordt gezocht naar passende, extensieve, attractieve verbindingen / lussen tussen deze subregionale netwerken.
- › Ontwikkeling van het MTBnetwerk aan de randen van de Veluwe,

We zullen terreinfietzers moeten verleiden met goede en aantrekkelijke routes.

gecombineerd met ontwikkeling van nieuwe natuur en stedelijke uitloopgebieden in bijv. de Gelderse Vallei en IJsselvallei.

MTBprotocol als uitvoeringsleidraad'

Het ontwikkelen van het MTBnetwerk kan alleen wanneer dit op een verantwoorde en zorgvuldige manier gebeurt. MTBroutes moeten passen bij een bepaalde plaats en omgeving, integreren in het landschap in plaats van een versturende factor te zijn. MTBroutes moeten bovendien ecologisch en sociaal duurzaam zijn en uiteraard economisch verantwoord. Dit gaan we oppakken en realiseren middels een MTBprotocol Veluwe.

Zorgvuldige inpassing in de recreatiezoning

De Recreatiezone Veluwe zal op een aantal manieren invloed hebben op het MTBaanbod op de Veluwe. Concreet betekent dit dat er in de zones A en B mogelijkheden liggen voor de aanleg van het MTBnetwerk met nieuwe paden (single tracks) en eventueel (kunstmatige) obstakels om te kunnen variëren in moeilijkheidsgraad. Hier wordt met name de mountainbiker/-ster die op zoek is naar plezier en (technische) uitdaging gefaciliteerd. In deze gebieden zal de gebruikintensiteit vermoedelijk het hoogst liggen, omdat dit vaak het uitloopgebied van steden en dorpen is en in de randen zich ook de meeste 'grotere' ontvangstlocaties (lees Poorten en TOP's) bevinden.

In zone C ligt de aanleg van nieuwe MTBpaden (single tracks) genuanceerder omdat het hier gebieden betreft voor extensief recreatief medegebruik waar weinig tot geen aangelegde voorzieningen nodig zijn. De nadruk ligt meer op natuur- en landschapsbeleving. Het gebruik kan nog steeds plaatsvinden op speciaal aangelegde single tracks voor betere regulering, maar er kan door de terreineigenaar ook besloten worden om

bestaande paden te transformeren in MTBroutes. Gebruik van onverharde wegen en lanen, welke gedeeld worden met andere gebruikers maken hier ook onderdeel van uit. Zone C zal met name tot de verbeelding spreken van mountainbikers/-sters die de natuur, uitgestrektheid en rust van de Veluwe willen beleven.

Zoveel mogelijk scheiden van gebruikers

Daar waar dat kan worden verschillende groepen gebruikers van elkaar gescheiden. MTBers krijgen zoveel mogelijk een eigen route. Combinaties met wandelaars, ruiters en menbers worden zoveel mogelijk voorkomen, maar waar verbindingroutes ontstaan zal gecombineerd gebruik (mogelijk) blijven.

MTBen buiten het netwerk

De concentratie van het MTBen in routenetwerken is een effectieve strategie. Ervaringen elders wijzen uit dat het grootste deel van de recreatieve MTBers de routes in routenetwerken volgen. Lokale MTBers volgen vaker hun eigen weg en willen dat in de toekomst ook graag blijven doen. Doel van de visie is om het vrije terreinfietzen ook in goede banen te leiden. Deels gebeurt dat door het volgen van de recreatiezoning en de aanleg van een meer gevarieerd en onderling verbonden en dus groter MTBnetwerk. Daardoor is er minder "prikkel" om buiten het netwerk te gaan fietsen. Daarnaast zal in het vervolgtraject, bij het ontwerp van MTBroutes in deelgebieden van de Veluwe, samen met terreineigenaren en lokale MTBclubs, naar maatwerk-mogelijkheden worden gekeken. Dit in combinatie met afspraken over beheer en onderhoud en het stimuleren van natuur- en omgevingsbewust gedrag. Per gebied volgt er dus een nadere uitwerking van de mogelijkheden voor het vrije terreinfietzen. Hierin wordt ook de specifieke aanpak die voor de groeiende groep gravelbikers nodig is, meegenomen.

Duurzame instandhouding: regierol Routebureau Veluwe

Om het beoogde MTBaanbod op de Veluwe te realiseren en duurzaam in stand te houden is draagvlak, betrokkenheid, en inzet nodig van lokale MTBorganisaties, Terreinbeherende Organisaties (TBO's), gemeenten, provincie, NTFU als belangenorganisatie, gebruikers-groepen en ondernemers. De onderlinge afhankelijkheid tussen deze partijen is groot en daarom is een sterke regierol van Routebureau Veluwe vereist om, samen met de lokale MTBorganisaties, partijen optimaal samen te laten werken en de uniformiteit en kwaliteit van het MTBnetwerk te waarborgen. In het beoogde model gaat Routebureau Veluwe bruikleenovereenkomsten aan met terreineigenaren en ontwikkelt zij een Veluwe breed model voor beheer, inspectie en onderhoud van routes, uniformiteit in bewegwijzering en differentiatie naar moeilijkheidsniveau. Daarmee worden TBO's ontzorgd in de zin dat risicoaansprakelijkheid, structureel onderhoud en het minimaliseren van sociale conflicten tussen

verschillende recreanten onder verantwoordelijkheid van Routebureau Veluwe komen te vallen.

Een duurzame instandhouding heeft niet alleen betrekking op het MTBnetwerk zelf, maar ook om gedrag en zaken die buiten het netwerk gebeuren.

Hybride financieringsmodel

Gemeenten en de provincie zijn belangrijke financiers van de aanleg van het MTBnetwerk. Uitgangspunt daarbij is dat aanleg pas kan plaatsvinden als er voor minimaal 5 jaar beheer en onderhoud is geregeld en gefinancierd. Onderdeel daarvan is het groot onderhoud aan specifieke MTBtracks en -voorzieningen. In de toekomst wordt (ook) naar andere financieringsmogelijkheden gezocht, bijvoorbeeld via vignetten. Hiervoor geldt in alle gevallen dat de routes op orde moeten zijn en de beleving en verleiding zo optimaal mogelijk zijn ingericht.

Routebureau Veluwe werkt actief mee aan initiatieven op het vlak van het programma Financiering Recreatieve Infrastructuur (FRIS). Binnen het MTBnetwerk zie je een verscheidenheid aan mogelijkheden; lokale systemen, centrale rol routebureau, vignetten en fondswerving. Daardoor ontstaat een hybride financieringsmodel, waarin overheid, bedrijfsleven en de gebruiker allemaal een bijdrage leveren. Mountainbikers leveren een bijdrage als vrijwilliger en/of door een (vrijwillige) financiële bijdrage (visitor payback scheme).

Gedragbeïnvloeding

De duurzame instandhouding heeft niet alleen betrekking op het MTBnetwerk zelf en haar samenwerking met lokale MTBorganisaties, maar gaat breder dan dat. Het gaat ook om gedrag en zaken die buiten het netwerk gebeuren. We willen het gedrag van gebruikers via twee sporen beïnvloeden:

> Communicatie en educatie

Educatie en communicatie spelen een belangrijke rol bij de sociale component van recreatie. Bewoners en bezoekers zullen allemaal een steentje moeten bijdragen om routes en paden

veilig, inclusief en plezierig voor iedereen te houden. De Veluwe kan alleen een voorbeeldregio worden wanneer ingezet wordt op gedragsverandering in plaats van symptoombestrijding. Inspanningen zijn dan ook gericht op het vergroten van het natuurbewustzijn en onderlinge tolerantie. Dit kan in gezamenlijkheid met andere partijen, zoals lokale MTBorganisaties, NTFU, sport- / MTBinstructeurs en leveranciers van fietsen.

> Toezicht en handhaving

Tussen bevoegde gezagen zijn in het verlengde van bestaande handhavingssamenwerking nadere afspraken nodig over gezamenlijke toezichtacties en inzet van BOA-capaciteit, onder meer ten aanzien van de naleving van toegangsverboden in bepaalde gebieden.

Gravelbikers en andere terreinfietsers

Voor deze groep gaan we geen specifieke bewegwijzerde routes uitrollen. Gravelbikers kunnen gebruik maken van een deel van de MTBroutes (niet zozeer de singletracks) en bestaande fietspaden en (zand)wegen. Gravelbikers stellen zelf op internet een route samen en laten zich niet sturen met een bewegwijzerde route. Voor deze groep gebruikers is een aparte aanpak nodig met een specifiek digitaal aanbod en een gerichte communicatiestrategie. Een uitvoeringsplan hiervoor wordt begin 2023 ontwikkeld, in samengang met de uitwerking van het "vrije MTBen" (zie hiervoor).

Uitvoeringsagenda

De verdere uitwerking en realisatie van het MTBnetwerk vindt gefaseerd plaats. Hiervoor stelt het Routebureau een uitvoeringsagenda op. De Veluwe wordt in drie uitvoeringsgebieden verdeeld: Noordoost-, Midden- en Zuid-Veluwe.

Daarbij ligt de focus in 2023 op het ontwerpproces, toetsing en vergunningaanvraag van alle routes. In de eerste helft van 2023 staat verder de realisatie van het MTB-netwerk in Apeldoorn e.o. op het programma. In de tweede helft van 2023 kan de realisatie van het MTB-netwerk in de Noord-Oost-Veluwe starten. In 2024 wordt onder meer gewerkt aan de realisatie van ontbrekende schakels in de Zuid-Veluwe en de ontwikkeling van verbindingen tussen de MTB-netwerken in de drie clusters.

Dit document is
onderdeel van de
Mountainbikevisie
Veluwe, v1.7

Lees op onze website
de volledige Mountainbikevisie Veluwe — versie 1.7
en het Mountainbikeprotocol Veluwe — versie 1.4

routebureauveluwe.nl